

PLA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

ESCOLA GUINARDÓ SCCL

EL TRACTAMENT DE LA DIVERSITAT A L'ESCOLA

Maig de 2016

Sumari

1. Introducció
2. Departament de psicopedagogia
 - a. 2.1. Funcions
 - b. 2.2. Organització
3. Atenció a la diversitat
 - 3.1 Atenció individualitzada
 - 3.1.b Atenció en petit grup
 - 3.1.c. Reforç dins l'aula
 - 3.1.e. Desdoblaments
 - 3.1.f. Grups flexibles
 - 3.1.g. Lectura
 - 3.1.h Alumnat nouvingut
4. Hores de dedicació

L'escola i la diversitat

1. Introducció

Com atenem la diversitat a la nostra escola?

L'escola pretén oferir un model educatiu no excloent, que afavoreixi el desenvolupament de les capacitats cognitives de tot l'alumnat, que permeti potenciar el creixement dels alumnes i de les alumnes i a desenvolupar-se com a persones. Per aquest motiu som conscients que hem de treballar les diferències existents i hem de posar mitjans per tal de pal·liar-les i donar igualtat d'oportunitats a tothom.

L'escola ofereix, dins de les seves possibilitats, contextos d'aprenentatge que s'ajusten a les capacitats inicials, necessitats i característiques personals de cadascú.

L'escola proporciona un conjunt de mitjans per a l'educació d'alumnes que, per diversos motius, no poden evolucionar cap a una autonomia i integració socials amb els recursos convencionals de què habitualment disposa i utilitza per a la resta d'alumnat. Així mateix ha d'oferir, a tots els i les alumnes, una educació que els permeti un desenvolupament cognitiu, psicomotriu, emocional i social.

Sempre que sigui possible, l'escola prioritza que tots els seus alumnes segueixin la programació del currículum ordinari; ara bé, quan aquest fet no esdevingui una realitat, s'hauran de fer els plans individualitzats o les modificacions adients i necessàries.

L'escola es fa responsable del pla individualitzat i de la selecció de continguts per donar una atenció individualitzada als i les alumnes amb unes necessitats educatives especials. Quan l'alumne presenti una deficiència (a nivell físic, psíquic, sensorial...) es demanarà ajuda a d'altres professionals especialistes per fer una feina conjunta i paral·lela.

El professorat, conjuntament amb l'equip psicopedagògic de l'escola, treballen coordinats a fi de detectar i apreciar les necessitats d'aprenentatge, i així poder garantir una resposta adequada als alumnes o a les alumnes que mostrin algun tipus de limitació quant a l'assoliment dels coneixements, habilitats i actituds considerades bàsiques per a la seva integració social.

Per portar a terme el procés educatiu de l'alumnat és necessària i imprescindible la coordinació conjunta família - escola. El paper de la família té un pes específic i notori.

És necessari el contacte directe, la implicació i la col·laboració familiar a fi d'aconseguir una complementarietat satisfactòria en l'educació dels alumnes i de les alumnes. L'escola, amb l'ajut dels professionals- especialistes, dóna eines d'orientació i suport a les famílies per afavorir unes línies d'actuació conjuntes i determinants en el procés educatiu integral. És necessari també conscienciar a la resta de l'alumnat de les diferents dificultats que pot tenir o amb que es pot trobar qualsevol persona.

Paral·lelament treballem els valors per tal que la resta del grup en prengui consciència i afavorim actituds positives envers la diversitat. En particular, ho fem transmetent el sentir de l'escola: de diversitat n'hi ha de molts tipus (tots som diversos, afortunadament!) i la diversitat ens enriqueix a tots i totes.

2. EL DEPARTAMENT DE PSICOPEDAGOGIA

2.1. FUNCIONS:

A cada cicle hi ha una mestra responsable d'atenció a la diversitat, que porta a terme unes tasques específiques per tal d'atendre els i les alumnes amb necessitats educatives diferents a les habituals.

Les funcions bàsiques d'aquestes mestres són les següents:

- Detectar les necessitats educatives dels alumnes i de les alumnes a partir d'una avaluació inicial.
- Elaborar els plans individualitzats, les modificacions d'etapa i/o el pla individual intensiu (en el cas d'alumnes nouvinguts) necessari per a la correcta atenció de l'alumnat amb necessitats educatives especials. En el cas de l'ESO, cada tutoria fa les programacions dels alumnes amb NEE i les especialistes de la USEE els coordinen i fan també les programacions dels alumnes de la USEE.
- Intervenir conjuntament amb el tutor o la tutora i els i les mestres d'àrea, per oferir una atenció més individualitzada als alumnes o a les alumnes que ho necessitin.

- Fer el seguiment i l'avaluació dels alumnes i les alumnes amb plans individualitzats, modificacions curriculars o pla individual intensiu, tot col·laborant amb el mestre tutor o la mestra tutora, i/o altres especialistes professionals si s'escau.
- Col·laborar amb els tutors/res per orientar els pares i mares, i aconseguir-ne una participació activa en el procés educatiu dels seus fills/filles.
- Oferir metodologies diferents per assolir objectius bàsics en determinades àrees (elaborar i adaptar el material didàctic).
- Reforçar o ampliar els continguts d'àrees instrumentals dels alumnes que ho requereixin.
- Valorar les habilitats intel·lectuals d'aquells alumnes que ho necessitin mitjançant proves específiques.
- Assistir a les reunions de pares i mares, de principi de curs, per fer conèixer el funcionament del reforç a cada cicle.
- Assistir a les entrevistes de pares i mares dels alumnes amb plans individualitzats i dels alumnes, quan calgui.
- Coordinar i posar en comú la tasca educativa específica que es duu en els diferents cursos i cicles.
- Portar l'arxiu de l'historial de cada alumne/alumna.

2.2 ORGANITZACIÓ DEL DEPARTAMENT:

El departament de psicopedagogia està organitzat per una cap que coordina el treball que es duu a terme a les aules de reforç de cada cicle. Actualment, hi ha una CAD (Comité d'Atenció a la Diversitat) a primària i un a l'ESO per coordinar i fer seguiment dels alumnes amb dificultats.

La cap es reuneix juntament amb els/les caps d'estudi i amb l'EAP (actualment és, aproximadament, una vegada cada mes), per tal d'informar dels alumnes amb necessitats educatives especials i rebre les orientacions oportunes. Aquesta informació es passa a la resta de mestres de reforç dels diferents cicles i als tutors/res corresponents.

El departament es reuneix periòdicament (normalment es tenen 3-4 reunions anuals) per tal de posar en comú la feina que es realitza a cada cicle.

A la reunió de valoració de curs, del mes de juliol, també es programa la feina que està prevista realitzar durant el curs següent.

L'organigrama es distribueix de la següent manera:

Departament de Psicopedagogia				
		Cap		
Dues mestres d'infantil	Mestra especialista	Mestra especialista	Mestra especialista	Coordinadora + mestres d'ESO
Aula de reforç Infantil	Aula de reforç CIP	Aula de reforç CMP	Aula de reforç CSP	Aula de reforç Recurs USEE ESO
	CAD de PRIMÀRIA			CAD de SECUNDÀRIA

*A nivell organitzatiu a ESO, pot variar depenent dels recursos i de l'alumnat que ens arribi.

3. EL REFORÇ A L'ESCOLA:

Cada cicle disposa d'una mestra d'educació especial, a excepció d'Infantil que n'hi ha dues i a l'ESO, on hi ha dues especialistes per a tota l'etapa, per poder atendre els alumnes i les alumnes amb necessitats educatives especials.

La USEE és un recurs que tenim a l'escola a secundària, per atendre a alumnes amb necessitats educatives especials, que sense aquest recurs no podrien estar a l'escola ordinària.

L'objectiu bàsic de la USEE és afavorir la integració a l'escola d'uns alumnes que no tenen prou amb les mesures que l'escola els hi pot oferir i crear un entorn que doni respostes a les seves necessitats i que garanteixi el progrés en el seu desenvolupament personal, les competències bàsiques, el procés de socialització i l'autonomia personal. Volem augmentar la seva tolerància a la frustració, ajudar-los a valorar-se a ells mateixos, confiar en les seves possibilitats a partir de la seva realitat. Es combinen la dimensió educativa i la terapèutica.

Per aconseguir aquests objectius és important crear un clima de confiança basat en el diàleg, que els alumnes se sentin acollits, escoltats, acompanyats, la qual cosa és fàcil ja que treballem moltes hores amb els alumnes en grup petit i en un ambient propici.

Tenir una USEE implica doncs que l'escola fa una aposta per la inclusió que encara que el recurs ens dota d'unes persones dedicades en aquesta feina, la USEE no pot quedar mai aïllada de la resta de l'escola si pretenem integrar als alumnes. Es necessita de la col·laboració de tothom.

3.1- ORGANITZACIÓ

L'aula de reforç acull tots aquells alumnes amb dificultats que, per les raons que sigui, no segueixen el procés d'aprenentatge que s'estableix per a la resta d'alumnes de l'aula ordinària.

Una de les fites prioritàries de l'aula, però no l'única, és la d'afavorir l'assoliment d'aprenentatges d'aquests alumnes. Entenem també que és important individualitzar al màxim el procés d'aprenentatge per tal d'adequar-lo a la condició personal de cada alumne/a.

Des de l'aula de reforç és possible l'observació i el seguiment continuat del procés educatiu dels alumnes amb dificultats i es dona prioritat als aprenentatges que permeten un desenvolupament autònom.

Des de l'escola i dins l'horari escolar atenem la diversitat des de diferents àmbits:

- Atenció individualitzada
- Atenció en petit grup
- Reforç dins l'aula
- Desdoblament a E. Infantil, cicle inicial, cicle superior i ESO
- Grups flexibles d'Infantil, Cicle Superior i ESO
- Lectura a Infantil, Cicle Inicial, Cicle Mitjà i reforç de lectura a Cicle Superior
- Atenció a l'alumnat nouvingut
- Atenció a l'alumnat amb altes capacitats o rendiment acadèmic molt bo.

3.1.a. Atenció individualitzada

PLA INDIVIDUALITZAT

A principis de curs, als i les alumnes amb NEE se'ls passen unes proves de nivell de les àrees instrumentals a partir dels resultats de les quals, s'elabora el pla individualitzat per al curs.

A partir d'aquest pla es concreten els objectius trimestrals de les àrees adaptades. En aquest pla de treball s'especifiquen els continguts que s'avaluaran al llarg del trimestre. L'atenció individualitzada amb els alumnes PI d'aquest curs es duu a terme durant sis hores a la setmana. Les assignatures que es treballen en aquest temps són: català, castellà, matemàtiques, natura i socials; en l'hora que resta, s'utilitza l'ordinador com a mitjà per aprendre i reforçar qualsevol dels continguts treballats.

Els conceptes que es treballen són els mateixos que els que fan els i les alumnes del seu curs però adaptats al seu nivell. A més, hi ha també tasques complementàries: quaderns, feines més específiques,...

Tot i que l'avaluació que es duu a terme és continuada, a finals de trimestre sí que es realitzen controls de les diferents àrees per saber quin grau d'autonomia van sent capaços d'assolir.

Alguns alumnes assisteixen unes determinades hores a l'aula de reforç i segueixen un pla individualitzat. Són, per tant, alumnes que reben una atenció molt específica, ja que de per si requereixen una atenció més personalitzada.

També reben una atenció individualitzada, alumnes que en un moment determinat ho precisen (aspecte organitzatiu, alumnes nous que necessiten puntualment una immersió lingüística...).

3.1.b. Atenció en petit grup

Les classes de reforç es fan en grup reduït, per tal d'atendre més individualment els alumnes i les alumnes que presenten unes determinades mancances en diferents àrees. Aquestes classes tenen com a objectiu fonamental treballar i reforçar sobretot les competències bàsiques : lecto- escriptura, raonament lògic- matemàtic, càlcul...

Sovint els aprenentatges són els mateixos que els de l'aula ordinària i ens permet modificar el ritme per tal d'ajustar-los a les necessitats específiques de cadascú.

El fet de treballar amb menys alumnes a l'aula permet :

Millorar l'atenció, per tal d'evitar al màxim la dispersió que es pot produir a l'aula ordinària on el grup és més nombrós.

Participar i intervenir d'una manera més activa que a l'aula ordinària.

Fer un seguiment més directe en l'aprenentatge que s'està reforçant en aquell moment.

Adaptar el ritme d'aprenentatge a les característiques de cadascú, tot i que es treballin els mateixos continguts que a l'aula ordinària.

Que els alumnes vegin resultats més immediats, la qual cosa els motiva a superar-se.

Infantil

- A P3 es disposa de 3h setmanals (lectoescriptura, matemàtiques i descoberta de l'entorn). Es treballa amb grups de 6-8 o amb desdoblament de tot el grup, en funció de les dificultats que es puguin detectar.

- A P4 es disposa de 3h setmanals (lectoescriptura, matemàtiques i descoberta de l'entorn). En funció del grup i de les dificultats que hi puguin haver, es treballa amb grups de 6-8 alumnes o desdoblant el grup.

- A P5 es disposa de 3h setmanals (lectoescriptura, matemàtiques i descoberta de l'entorn). Es treballa amb grups de 6-7 alumnes.

Cicle Inicial

És una feina en petit grup (màxim 6/7 alumnes) en la qual es fa un treball paral·lel al que es duu a terme a l'aula, però prioritant aquells continguts que resulten més dificultosos.

S'adapta la tasca a les necessitats dels diferents alumnes del grup i a l'assignatura.

És una feina que és molt flexible i s'hi fan servir diferents metodologies; majoritàriament, feines orals i manipulatives, algunes escrites... Són tasques molt guiades per la mestra i on l'atenció individualitzada es fa molt present.

Cicle Mitjà

Es disposa dues hores setmanals (de llengua catalana), dues hores setmanals (de medi) i quatre hores setmanals (de matemàtiques) a cada curs. Es fa un treball paral·lel per tal

de poder reforçar aspectes específics en els quals determinats alumnes presenten més dificultats.

Cicle Superior

Alguns alumnes de Cicle Superior reben un reforç de medi en petit grup durant una hora a la setmana

ESO

A primer cicle d'ESO i a tercer d'ESO les àrees de català, castellà i anglès tenen un reforç un dia a la setmana i les matemàtiques dos dies per setmana. Això vol dir que un mestre s'emporta un grup d'alumnes amb dificultats(6-8 alumnes). Un dia a la setmana, un mestres s'emporta un grup d'alumnes d'altres capacitats a matemàtiques.

A 4t d'ESO les àrees de català i castellà tenen dues hores de reforç setmanal.

3.1.c. Reforç dins l'aula

La mestra de reforç treballa conjuntament amb el/la mestre/a de l'aula. D'aquesta manera és possible crear contextos d'aprenentatge adients a cada situació (atenció individualitzada, petits grups i desdoblament dins l'aula).

ESO

1r d'ESO: a les classes de tecnologia, hi ha dos mestres a l'aula una hora a la setmana per realitzar tasques de taller.

3.1.e. Desdoblament a Infantil, Primària i ESO

Aquest tipus de reforç consisteix a:

Partir el grup-classe en dos o tres grups.

Treballar els mateixos continguts, però en grups més reduïts, on els alumnes poden treure més profit.

Educació Infantil

L'objectiu és poder atendre millor les diferents necessitats educatives que hi ha a l'aula i potenciar que la participació sigui més activa.

- P3 es desdobra en les àrees de:
Consciència fonològica, grafisme, llengua oral, lectoescriptura, llenguatge matemàtic, tallers matemàtics, tot pensant (PAI), plàstica, assemblea i expressió corporal.
- P4 es desdobra en les àrees de:
Consciència fonològica, grafisme, tallers matemàtics, tot pensant (PAI), plàstica. Informàtica (quinzenalment): perquè puguin treballar per parelles i per fer un millor seguiment.
- P5 es desdobra en les àrees de:
Consciència fonològica, grafisme, tallers matemàtics, tot pensant (PAI), plàstica. Informàtica (quinzenalment): perquè puguin treballar per parelles i per fer un millor seguiment.

Cicle Inicial

El criteri de divisió de grups és per ordre de llista: la primera i la segona meitat. Es parteix el grup en dos a les següents àrees:

Informàtica: permet gaudir d'un ordinador per alumne. Cada alumne va progressant d'acord amb el seu ritme.

Expressió : és una estona més personalitzada, d'atenció més individualitzada, que permet major participació.

Anglès/ Coneixement del medi (CLIL 1h setmanal): afavoreix un grau més alt de participació de l'alumnat en la conversa, activitats més participatives, atenció més individualitzada... Permet anar assolint un vocabulari lligat a l'àrea de coneixement del medi.

Matemàtiques: es divideix el grup en tres durant dues franges setmanals de dues hores. Es treballa amb un grup més reduït d'alumnes i això facilita l'aprenentatge i la participació.

Cicle Mitjà

El criteri de divisió de grups és per ordre de llista: la primera i la segona meitat. Es parteix el grup en dos a les següents àrees: informàtica, expressió corporal, conversa d'anglès, expressió escrita.

ESO

A tota l'ESO, es fa una tripartició de les àrees de llengües una hora a la setmana.

Al primer cicle d'ESO, la natura, les tècniques d'estudi i la informàtica, es divideixen i es formen dos grups d'uns 15 alumnes.

3.1.f. Grups flexibles a Cicle Superior

Consisteix en què:

Tots els alumnes d'un curs es divideixen en tres grups, segons el seu ritme i capacitats d'aprenentatge.

Els continguts acostumen a ser els mateixos que els de la classe, però es treballen a un ritme diferent. Es mira de treballar els mateixos continguts, però de vegades això no és possible (per raons diverses, sempre afermant aprenentatges més bàsics).

Depenent dels resultats de cada alumne i la valoració en les avaluacions de final de trimestre, els grups es poden modificar.

A Cicle Superior s'organitzen grups flexibles, sempre que ho permeti l'horari, de les següents assignatures:

- a) Llengua catalana i matemàtiques a 5è.
- b) Llengua catalana i matemàtiques de 6è.

3.1.g. Lectura

Infantil

A P4 es fa un treball previ de pre-lectura: activitats perceptivo-discriminatives. Posteriorment es treballa consciència fonològica quan els alumnes estan preparats per fer una lectura amb llibre. Tot això es fa de manera individual durant 3-4 minuts tres cops a la setmana.

A P5 es treballa la lectura, a nivell individual 3-4 minuts tres cops a la setmana. Els alumnes utilitzen uns llibres de lectura col·lectius que permeten graduar i adaptar cada alumne amb el seu ritme d'aprenentatge.

Cicle Inicial

Cada dia els nens i nenes llegeixen una estona, de manera individual (una pàgina del llibre de lectura) i en veu alta al costat d'un mestre per tal que vagin iniciant-se a agafar

la mecànica lectora. El treball és individualitzat. Els alumnes surten de la classe de dos en dos i llegeixen un petit text. Es dediquen 8 hores setmanals.

En el curs de 2n, es fa més incidència a que vagin afiançant una fluïdesa lectora i que comencin a respectar els signes de puntuació. Es dediquen 6 hores setmanals.

Comprensió lectora.

A primer les ACL (avaluació de la comprensió lectora) es passen a l'inici del segon trimestre i es fa el retest a finals de maig.

A segon, al mes de novembre, es passen les proves de comprensió lectora per veure el nivell, aquestes proves es tornen a passar al mes de maig.

Consciència fonològica:

A més, a cada grup i una hora a la setmana es treballa la consciència fonològica. Es dediquen, setmanalment, 2 hores a 1r i 2 hores a 2n. Els alumnes van passant en petits grups i es treballa mitjançant jocs.

Cicle Mitjà

Es treballa la fitxa de lectura, que són uns “deures” setmanals que han de fer els nens/es per tal de treballar aspectes com la mecànica, l'entonació i els signes de puntuació.

Es demana als pares que llegeixin al costat del seus fills per tal de controlar els aspectes anteriors i alhora per controlar que aquesta feina es faci.

Durant el primer trimestre de 3r EPRI es demana que es facin aquests deures dos cops per setmana.

Un cop han llegit, han d'omplir la fitxa de lectura: se'ls demana la data i què han llegit (ex: apunts de lectura, pàg 2 i 3 del llibre ...). A finals de setmana els pares signen la fitxa de lectura conforme s'han fet els deures.

El segon trimestre llegiran tres cops per setmana i a finals de curs acabaran llegint quatre cops per setmana. Si hi ha algun nen/nena que ha de millorar la lectura en les dues llengües, llegirà una setmana en català i la següent en castellà. El funcionament de

la fitxa de lectura a 4t EPRI és el mateix, l'única diferència és que al primer trimestre ja comencen a llegir quatre cops per setmana.

Cicle Superior

A 5è i a 6è de Primària es fa una valoració de la velocitat lectora en llengua catalana i castellana a l'inici de cada trimestre.

A les hores de biblioteca passem proves de comprensió lectora tant en llengua catalana com en llengua castellana, a fi de preparar els i les alumnes per a les proves de competències bàsiques de 6è.

3.1.h. Atenció a l'alumnat nouvingut

La mestra de reforç, juntament amb el/la tutor/a, elabora un Pla Individual Intensiu amb aquests alumnes, per tal que vagin afermant la llengua vehicular d'aprenentatge.

Les tasques a dur a terme són les següents:

Realitzar una avaluació i una observació inicial en les àrees instrumentals per tal de comprovar el seu nivell d'escolarització en la llengua d'origen.

Fer l'horari on es concreta el Pla Individual Intensiu (per al 1r trimestre o quan es matricula a l'escola) i s'acorda, a nivell de cicle, les hores que estarà a l'aula ordinària i les que estarà a l'aula de reforç. Durant el 2n i 3r trimestre es modifica l'horari en funció de la seva evolució (tot reduint les hores de l'aula de reforç i augmentant les hores d'aprenentatge a l'aula ordinària).

Informar el grup classe de l'arribada de l'alumne/a nouvingut/da i orientar els companys/es sobre com afavorir la seva integració i acollida.

Buscar i adaptar el material d'aprenentatge, primer pel que fa a la llengua vehicular (llengua catalana) i després anar introduint altres assignatures.

Establir les entrevistes necessàries amb la família sol·licitant prèviament, si cal, el servei de traducció que ofereix el Departament d'Educació per dur a terme el seguiment de l'aprenentatge.

Afavorir el coneixement de la nostra cultura i facilitar-ne la integració.

Fer les valoracions dels aprenentatges d'acord al Pla Individual Intensiu.

5. A TALL D'EXEMPLE... HORES D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT PER AL CURS 2015-2016

Si bé hi ha aspectes que es mantenen fixes anys rere any, cada curs es reformulen i s'adapten a les necessitats de l'alumnat que hi ha al Cicle. Per això, especifiquem que és a tall d'exemple...

Hores de dedicació

EDUCACIÓ INFANTIL	Hores de dedicació		
	P3	P4	P5
Lectura individual		6 h	6h
Reforç dins de l'aula			
Desdoblaments	8h	8h	9h
Atenció en petit grup	3h	4h	3h
Grups flexibles			
Atenció alumnat nouvingut			
Ampliació			

PRIMARIA Cicle inicial	Hores de dedicació	
	1r EPRI	2n EPRI
Lectura individual	2 h	2 h
Reforç dins l'aula		
Desdoblaments	4h	8h
Treball petit grup	3 h	3 h
Treball alumnes PI	3 h	
Grups flexibles		
Atenció alumnat nouvingut		
Ampliació		

PRIMARIA Cicle Mitjà	Hores de dedicació	
	3r EPRI	4t EPRI
Lectura individual	2 h	2 h
Reforç dins l'aula		
Desdoblaments	4h	8h

Treball petit grup	8 h	8 h
Treball alumnes PI	6 h	
Grups flexibles		
Atenció alumnat nouvingut		
Ampliació		

PRIMARIA Cicle Superior	Hores de dedicació	
	5è EPRI	6è EPRI
Lectura individual	1	1
Reforç dins l'aula		1
Desdoblaments	3	3
Treball petit grup	3	3
Treball alumnes PI	2	2
Grups flexibles	2	2
Atenció alumnat nouvingut	1	
Ampliació		

ESO	Hores de dedicació			
	1er ESO	2on ESO	3er ESO	4t ESO
Atenció individualitzada				
Treball petit grup (reforç)	5	5	5	5
Desdoblaments	6	6	6	4
Atenció alumnat nouvingut	2		5	
Ampliació	3	2	2	2
Reforç dins l'aula	1			